BARZŪNAI CEMETERY

In the Barzūnai flat burial ground (Šilutė district) the area of 123 m^2 has been investigated and 13 graves from the 2nd–7th centuries were found. They contained the finds characteristic to the field of the Scalvian ethnoculture.

STRAZDŲ (JEČIŠKIŲ) KAPINYNAS

Linas TAMULYNAS

2000 m. pratęsti archeologiniai tyrinėjimai Strazdų k. (Šilutės r., Vilkyškių sen.) esančiame kapinyne, pradėti 1998 m. (žr. *ATL 1998 ir 1999 metais,* V., 2000, p. 284–286). Tyrimų tikslas buvo nustatyti kapinyno teritoriją. Darbus finansavo KVAD KPC. 2000 m. kapinyne ištirti 46 m^2, aptikti 5 kapai.

2000 m. tyrimams pasirinkta Š–ŠV kalvos dalis, kuri 1998 ir 1999 m. netyrinėta, nes buvo užsėta daugiamečiais dobilais. Į R ir ŠR nuo 1999 m. tirtos perkasos 19, kurioje rastas degintinis kapas urnoje 2, buvo ištirtos 2 perkasos po 10 m^2. Perkasoje 20, buvusioje 20 m į R nuo perkasos 19, aptiktas kapas 3. Jame mirusysis palaidotas nedegintas, galva į Š–ŠV. Kape rasta tik gintaro karoliukas ir lipdytos keramikos šukelė.

Patikrinus kalvos Š–ŠV dalį metalo detektoriumi, aptiktas didelės atsitiktinių radinių koncentracijos plotas, kuriame rasta Romos imperijos varinių monetų, akinė apyrankė, statinėlinio smeigtuko fragmentas, segės trikampe kojele (kojelė sidabruota) fragmentas, uždaras žiedas, žąslų fragmentų, įmovinių kirvių ir kt. įkapėms būdingų radinių. Šiame plote ištirti 26 m^2 (2–3 mx10 m) ir aptikta 4 kapų eilė (kapai 4–7). Kapų duobės grunte neišskyrė, įkapės atsidengdavo iškart po ariamu sluoksniu. Mirusieji laidoti nedeginti. Kapuose rasta įmovinių ietigalių, įmovinių kirvių, peilių, laiptelinių segių, antkaklių kūginiais galais, žiedinis ir rateliniai smeigtukas. Kapų 5–7 galvūgaliai apjuosti pusračio formos besijungiančiais akmenų pusvainikiais.

Kape 6 rastas analogų neturintis vario lydinio smeigtukas. Smeigtuko galvutė panaši į ratelinių smeigtukų galvutes, tik vietoj ratelinių smeigtukų galvučių vidui būdingų „stipinėlių“, Strazduose rasto smeigtuko galvutės viduje yra svastika. Be to, kape 6 rastas ietigalis lauro lapo formos plunksna, antkaklė buoželiniais (kūginiais?) galais, peilis ir įmovinis kirvis.

Kapai 4–7 datuotini C_1–C_2 periodais (150–300 m), o kapas 3 – greičiausiai IV–VI a.

2000 m. surinkta papildomų duomenų apie radinius iš Strazdų kapinyno. Mažosios Lietuvos istorijos muziejaus darbuotojai pateikė duomenų, kad prieš Antrąjį pasaulinį karą į Klaipėdos krašto muziejų buvo patekę senienų, rastų Strazdų k., kalvoje, vadinamoje Švedų kalnu. Iš šių radinių Mažosios Lietuvos muziejuje yra išlikę įmovinis ietigalis lauro lapo plunksna (Inv. Nr. 350) ir pentinis plačiaašmenis kirvis (Inv. Nr. 345),

datuotini vėlyvuoju geležies amžiumi (ačiū gerb. kolegei I. Masiulienei už šią informaciją).

Remiantis 1998–2000 m. archeologinių tyrinėjimų duomenimis ir radiniais, esančiais Mažosios Lietuvos muziejuje, galima teigti, kad Strazdų kapinyne laidota nuo I tūkst. pr. Kr. vidurio iki II tūkst. pradžios.

STRAZDAI (JEČIŠKĖS) CEMETERY

In 2000 the archaeological investigations continued in Strazdai (Ječiškės) cemetery (Vilkyškiai ward). The area of 46 m^2 has been investigated, 5 graves of non cremated buried individuals were found dated to the periods C_1–C_2 (second half of the 2nd century – 3rd century) (graves 4–7) and to the 5th–7th centuries (?) (grave 3).

KYBURIŲ KAPINYNAS

Ilona VAŠKEVIČIŪTĖ

Kyburių kapinynas yra Pasvalio r. Vaškų apylinkėje, kelio Kyburiai–Kiemėnai rytinėje pusėje. Čia kalvelėje tarp senųjų ir dabartinių kaimo kapinaičių, ir pievoje prie Yslykio upelio buvo randami žmonių kaulai ir žalvariniai bei geležiniai daiktai, kurių dalis pateko į BKMS ir ŠAM. 1964 metais „Pergalės“ kolūkio traktoristas Jonas Valentonis tarp senųjų ir naujųjų kaimo kapinaičių kasė žvyrą (dabar dar išlikusios duobės krūmuose) ir rado kaulų, geležinių bei žalvarinių daiktų. 1971 m. MMT archeologas M. Černiauskas žvyrduobės pakraštyje iškasė VIII a. datuojamą kapą (*LAA*, t. 3, V., 1977, p. 54). Atsitiktinių radinių dirbant lauką aptinkama iki šiol. Vaškų apylinkės seniūnas V. Vitkauskas „padovanojo“ ekspedicijai pievoje rastą vaikišką įvijinę apyrankę.

Paminklas nebuvo įtrauktas į šiuo metu sudaromą archeologinių vietovių sąrašą. Todėl reikėjo patikrinti ar šioje vietoje dar yra išlikusių palaidojimų.

Kapinyno vieta – kalvelė tarp dviejų kapinaičių. ŠV dalyje – neveikiantys XIX–XX a. pradžios kapeliai, PR dalyje – dabartinės kaimo kapinaitės. Š dalyje senkapis atsiremia į lauko keliuką, orientuotą 120–300° kryptimi ir vedantį į naująsias kaimo kapinaites, P – kalvos papėdėje – privatizuotas laukas. Tiesa, jis kol kas nedirbamas. Tačiau susitarti su savininku dėl perkasų nepavyko. Savininkas leistų kasti, bet tik už mokestį.

Buvo nuspręsta kasti nedidelėmis 6x2–5x2 m perkasomis, išdėstant jas po visą kapinyno teritoriją. Buvo iškastos devynios perkasos. Ištirtas 107,30 m^2 plotas, rasti 4 apardyti palaidojimai (3 vyrų ir 1 vaiko). Laidota labai negiliai. Kapai rasti tik 40–50 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus. Vaikas, greičiausiai mergaitė, palaidotas galva į PV, 240° kryptimi, o suaugusių vyrų kapai orientuoti į ŠR ir R 60–90° kryptimis.

Kapai rasti apardyti. Tik vaiko kapas 1 išliko beveik pirminėje padėtyje. Suaugusių mirusiųjų kapai 2 ir 3 beveik visai suardyti, o kape 4 – nuardyta galvos dalis su buvusia antkakle (?), išliko tik labai pažaliavęs apatinis žandikaulis.